

o jich podíl, stěžovateli jimi svěřený. Neboť § 183 tr. zák. nevyžaduje, by svěřením stalo se v každém případě přímo, odevzdáním z ruky do ruky, stačí pouhá důvěra oprávněného, že pachatel s penězi, za něho převzatými, ve smyslu jeho přání naloží. Proto nejde již o pouhý poměr civilně právní, když stěžovatel peníze, pro obchodní společnost došlé, pro sebe spotřeboval, nemaje vlastních prostředků, by jich dle potřeby ihned nahradil, tedy za sebou je zadržel a sobě přivlastnil. Jelikož pak rozsudek zjišťuje a odůvodňuje, že toto spotřebování stržených peněz pro vlastní účely stalo se v úmyslu, je zpronevřiti — pokus stížnosti napadati správnost tohoto zjištění vybočuje z rámce uplatňovaného zmatečného důvodu — nelze uznati výrok, spatřující v jednání stěžovatelově zpronevěru, právně pochybeným. Ovšem přisvědčiti sluší zmateční stížnosti, že by zpronevěra nemohla se týkati celých bezprávně zadržených 9120 Kč, nýbrž jen podílu obou společníků. Avšak rozsudek nikde nečiní stěžovatele zodpovědná za zpronevěru celých 9120 Kč, nýbrž vyslovuje toliko, že zadržel a přivlastnil sobě cizí majetek 200 Kč a 2000 Kč převyšující. Jelikož výrok ten odpovídá i jen podílu na majetku společností, jak by připadal dle úmluvy, rozsudkem zjištěné, na oba ostatní členy společnosti v nejpříznivějším případě a bez ohledu na ustanovení čl. 107 obchodního zákona, nelze stížnost ani ve směru tom uznati oprávněnou a bylo ji proto jako veskrze bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 924.

Prováděje u zrušovacího líčení důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., není zástupce generální prokuratury vázán právní kvalifikací, jak obsažena jest v provedení zmateční stížnosti státního zastupitelství.

Třebas tu nebylo přečinu pletich (§ 11 čís. 4 lich. zák.), na něž bylo žalováno, možno přece trestný čin podřaditi předpisu § 7 lich. zák. Byl-li obžalovaný sprostěn z obžaloby jak pro přečin pletich, tak i pro přestupek dle § 7 lich. zák. a státní zastupitelství napadlo rozsudek pouze v onom, nikoli však v tomto směru, nelze čin podřaditi skutkové podstatě § 7 lich. zák.

(Rozh. ze dne 18. září 1922, Kr II 428/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení vyhověl částečně zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 11. května 1921, pokud jím byli obžalovaní Alois S. a Adolf Š. podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin pletich podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný Adolf Š. sprostěn z obžaloby pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 lich. zák. a přikázal věc v rozsahu zrušení nyní příslušnému lichevnímu soudu při okresním soudě v Olomouci, by ji znovu projednal a rozhodl; zavrhl však zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud směřovala proti výroku, jímž byl obžalovaný Alois S. sprostěn z obžaloby pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 lich. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, dovolávající se toliko hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., napadá rozsudek nalézacího soudu jen potud, pokud obžalovaní sprostěni byli z obžaloby pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě. S hlediska tohoto zákonného ustanovení shledává stížnost nesprávným výrok soudcovský jak ohledně nákupu jatečné krávy Adolfem Š-em, tak ohledně nákupu pokud se týče prodeje masa z ní vysekaného, k nimž došlo mezi tímto obžalovaným a Aloisem S-em. Zmateční stížnost je z části odůvodněna, byť i ne ve směru jí uplatňovaném. Po skutkové stránce zjistil nalézací soud, že obžalovaný Š. platil při nákupu dotyčné jatečné krávy 12 K za 1 kg živé váhy a že prodal z ní asi 30 kg masa spoluobžalovanému S-ovi po 24 K za 1 kg, který pak je prodával po 26 K. V době, do které spadá tato činnost obžalovaných, byl, hledíc k vládnímu nařízení ze dne 2. ledna 1920, čís. 22 sb. z. a n. a ze dne 25. června 1920, čís. 415 sb. z. a n. obchod hovězím dobyt看em uvolněn a nepodléhal ani převod hovězího masa do spotřeby obmezujícím předpisům, jak tomu bylo na př. u předmětů potřeby podrobených hospedářství vázanému, státnímu. Posuzují-li se proto koupě krávy, dále nákup a prodej masa samy o sobě, bez ohledu na placené ceny, nebylo při nich ničeho nepřipustného, nelegálního a ničeho, co by vybočovalo z mezí řádného obchodování a činilo je pletichářskými. Nelze proto ani v nákupu krávy ani v nákupu a prodeji masa spatřovati přečin pletich dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě, jak zmateční stížnost neprávem za to má. Závadnými při jednání obžalovaných byly jen, jak to stížnost též vytýká, nákupní cena za krávu a pak prodejní cena za oněch 30 kg masa, z ní vysekaného. V obojím směru uvádí stížnost, že obžalovaní při nákupu dobytka, po případě při nákupu a prodeji masa překročovali nejvyšší ceny úředně stanovené. Pro přeplácení cen při nákupu předmětu potřeby, jenž dále má býti zcizen, obsahuje však zákon o lichvě speciální normu v § 9, a pro požadování, pokud se týče přijímání přemrštěných cen zvláštní ustanovení v § 7 citovaného zákona. Tam pak, kde skutková podstata nějakého činu je stělesněna ve speciálním trestním ustanovení, může býti podřaděna jen tomuto a nikoli generálnímu ustanovení téhož zákona, jakým je v tomto případě přečin pletich dle § 11 čís. 4. Pokud jde o § 9, žádá se ke skutkové povaze tohoto deliktu v první řadě, aby přeplácena byla cena, prodávajícím požadovaná, a teprve, nepožaduje-li se určitá cena, cena úředně stanovená, pokud se týče obvyklá. Ani skutková zjištění rozsudku ani obsah spisů neskýtá však podkladu pro předpoklad, že obžalovaný Š. při nákupu krávy přeplácel cenu, prodávajícím požadovanou, kterážto alternativa dle znění zákona by přicházela v první řadě v úvahu, a ani zmateční stížnost nic podobného netvrdí. Vzhledem k tomu pak, že stížnost uplatňuje jen hmotněprávní důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., při jehož vyřizování je zrušovací soud vůči předpisu § 288 čís. 3 tr. ř. vázán na skutkový stav, soudem zjištěný, je použití § 9 na tento případ vyloučeno. Prováděje při veřejném zrušovacím líčení zmateční stížnost, vyslovil zástupce generální prokuratury názor, že uvedené jednání obou obžalovaných naplňuje po objektivní stránce skutkovou povahu přímého předražování dle § 7 zákona o lichvě, že však proto, poněvadž po stránce subjektivní viny obou obžalovaných nejsou zjištěny

podstatné skutkové okolnosti, nelze zrušovacímu soudu ihned naléztí u věci samé, pročež dlužno rozsudek zmateční stížností napadený zrušiti a věc odkázati k novému rozhodnutí. Názoru tomu lze přisvědčiti jen částečně, totiž pouze pokud jde o obžalovaného Adolfa Š-a. Bylť Alois S. žalován nejen pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 lichvevního zákona, nýbrž i pro přestupek dle § 7 (1) téhož zákona, a byl napadeným rozsudkem v obou směrech obžaloby sprostěn. V ohlášení zmateční stížnosti nezmiňuje se zmateční stížnost o přestupku předražování, nýbrž praví pouze: »V trestní věci proti Aloisu S-ovi a Adolfu Š-ovi pro přečin pletich ve smyslu § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ohlašuji . . . zmateční stížnost . . .«. Také v úvodě provedení zmateční stížnosti zmiňuje se státní zastupitelství pouze o přečinu pletich dle § 11 čís. 4 citovaného zákona a v provedení stížnosti praví pak výslovně: »Proti tomuto rozsudku ohlásil jsem včas zmateční stížnost, kterou tímto, co se týče přečinu pletich, oběma obžalovaným za vinu kladeného, provádím . . .«. Pokud jde o přestupek předražování dle § 7 (1) lichvevního zákona, který byl u obžalovaného Aloise S-a žalován jako samostatný trestný čin, záležející v tom, že v listopadu 1920, využívaje mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, žádal za předměty potřeby totiž hovězí maso (od Adolfa Š-a koupené) ceny zřejmě přemrštěné a který byl také nalézacím soudem jako takový pokládán, nabyt tedy napadený rozsudek ouledně obžalovaného Aloise S-a právní moci, ježto nebyl v tomto směru zmateční stížností státního zastupitelství napaden. Proto jest zmateční stížnost, pokud jde o obžalovaného Aloise S-a, neodůvodněna a bylo ji proto zavrhnouti. Jinak má se věc s obžalovaným Adolfem Š-em. Tento byl žalován pouze pro přečin pletich a také sprostující rozsudek zní na tento přečin, jehož prý se dopustil tím, že se při nákupu a prodeji hovězího masa pouštěl do pletich, jež jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby. Zmateční stížnost státního zastupitelství zabývá se arci pouze činností tohoto obžalovaného při nákupu masa; ježto však stížnost uplatňuje hmotněprávní důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., není generální prokuratura, provádějíc zmateční stížnost, vázána právní kvalifikací činu státním zastupitelstvím, má-li za to, že vzhledem k obsahu obžaloby a ku zjištění napadeného rozsudku jsou tu skutkové známky a náležitosti jiného trestného činu, tedy v tomto případě náležitosti předražování dle § 7 zákona o lichvě. Zrušovací soud přiklonil se, pokud jde o tohoto obžalovaného, názoru generální prokuratury a to z těchto úvah: Citovaným již vládním nařízením ze dne 25. června 1920, čís. 415 sb. z. a n., byla pro drobný prodej hovězího masa stanovena nejvyšší cena 17 K za 1 kg (§ 2). Účelem úředně stanovených cen maximálních je, čeliti v zájmu spotřebitelstva přehnaným požadavkům prodávatelů. Ceny maximální, jsouce určeny povolanými k tomu činiteli na podkladě daných hospodářských poměrů té které doby, přihlížejí již dle svého vzniku a účelu k přiměřenému zisku občanskému. Jsou proto, jak zrušovací soud opětovně vyslovil, způsobilým měřítkem pro posouzení otázky patrné přemrštěnosti cen a možno cenu, jež je značně překročuje, pokládati i bez dalšího zkoumání nákladů nabývacích za zřejmě přemrštěnou. Zmateční stížnost staví se proto na správné stanovisko, tvrdíc, že není přípustno, aby maximální ceny byly překročovány tak nápadně, jak se stalo v tomto případě, a nelze souhlasiti s nalézacím soudem, že cena obžalovaným

Adolfem Š-em požadovaná by byla výsledkem pravidelného působení cenotvorných činitelů nabídky a poptávky. Zdůrazňuje nalézací soud sám opětovně, že v kritické době byl nedostatek hovězího dobytka. Tímto zjištěním poráží soud náhled svůj, sám přiznává, že jen nedostatek dobytka a snaha využítovati tohoto nedostatku k osobnímu prospěchu byly pravými pohnutkami k nešetření předepsaných cen, poněvadž se dalo počítati s tím, že strádající spotřebitel uvolí se snadno i k placení cen nepřiměřených. Dlužno proto za to míti, že ony běžné ceny, k nimž nalézací soud poukazuje, nebyly vytvořeny způsobem dovoleným, nýbrž že byly spíše výsledkem úspěšných snah předražovacích u využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Tyto ceny nelze vzíti proto za podklad při řešení otázky přemrštěnosti ceny, obžalovaným Adolfem Š-em požadované, naopak dlužno vycházeti z ceny maximální tehdy platné, tedy z ceny 17 K za 1 kg. Tu pak sluší uznati, že rozpjetí mezi cenou touto a cenou 24 K je tak značné, že cenu poslední dlužno označiti za všech okolností za zřejmě přemrštěnou. Skutková povaha § 7 zákona o lichvě je proto u obžalovaného Adolfa Š-a v objektivním směru dána. Leč zrušovacímu soudu nelze naléztí ihned ve věci samé, poněvadž dlužno řešiti ještě otázku subjektivního zavinění, jež, skládajíc se z momentů povahy skutkové, spadá vzhledem k §§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř. do působnosti soudu nalézacího. Po subjektivní stránce vyhledává se jen, by pachatel byl si vědom zřejmé přemrštěnosti požadované ceny, a pak, že požadování se stalo u využitování mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Poslednější okolnost zjišťuje sice rozsudek, jak již uvedeno, o obžalovaném S-ovi, který tu nepřichází v úvahu, neobsahuje však takového výslovného zjištění také o Š-ovi. Otázkou vědomí tohoto obžalovaného o zřejmé přemrštěnosti neobíral se soud vzhledem ku zaujatému právnímu stanovisku vůbec. Náleželo proto zmateční stížnosti ohledně obžalovaného Adolfa Š-a vyhověti, rozsudek částečně zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti k opětnému projednání a rozhodnutí, nikoliv však na soud nalézací, nýbrž na příslušný nyní lichevní soud při okresním soudě v Olomouci, poněvadž dle stavu věci a spisů nepřichází kvalifikace činu dle § 7 (3) zákona o lichvě v úvahu.

Čís. 925.

»Zlým nakládáním s mrtvolou« ve smyslu § 306 tr. zák. jest rozuměti každou ve skutkovém jednání záležející pohanu, která se dotýká mrtvoly.

(Rozh. ze dne 22. září 1922, Kr I 639/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 30. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 306 tr. zák. a uvedl po právní stránce

v d ů v o d e c h:

Pro vyřízení důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zůstávají pro nejvyšší jako zrušovací soud podle § 288 čís. 3 tr. ř. závazna zjištění na-